

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

Χωρίς σύντομα και χωρίς συνέχειαν

(Συνέχεια από τὸ προηγούμενον φύλλον)

Χρειάζεται λοιπόν, μία τοικύτη ριζική Κριτική, ἡ ὁποία νὰ παραλάβῃ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀγωνισθέντας ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν Ἰδεῶν, ὅλα τὰ λογικά, τὰ καθαρὰ, τὰ χρήσιμα καὶ νὰ πετάξῃ ὅλα τὰ ἄχρηστα. Μία Σκωτική καὶ Καθκριτική Κριτική, τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν τοῦ ἔθνους, μία σκωτική καὶ καθκριτική Κριτική ὅλων τῶν ἰδεῶν τῶν διαφόρων κλάδων. Καὶ μία σκωτική καὶ καθκριτική καὶ ἀποξιστική καὶ ἀποπλυντική Κριτική τῶν δικτακλιτικῶν, ἀπὸ ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν κ. κ. σοφῶν ἡμῶν ὁδηγῶν. Δὲν εἶνε δυνατόν ἀπὸ ὀλίγας γραμμῆς, νὰ φανῇ ὁλόκληρος ἡ Ἰδέα μου, ἐννοῶ γενικῶς, ἀπὸ τῶν μέχρι τοῦδε, ὁπουδήποτε δημοσιευθέντων σημειωμάτων μου, τὰ ὅποια κρίνουν καὶ θὰ κρίνουν τὸ τωρινόν πνεῦμα, διὰ νὰ ἐννοηθῇ πόση ἀληθὴς ἀγάπη, δικαιοσύνη καὶ συμπάθεια καὶ ἄλλειψις οἰκοδόμησε κακίαις, δημιουργεῖ τὴν παράδοξον ἀπλῆν τύλην, τῆς ἐκφράσεως τῆς ἰδέας μου. Δι' αὐτὸ, πρέπει νὰ παρεμβάλλω ἐδῶ, ὅτι ἐγὼ αἰσθάνομαι μίαν βαθύαν ἐκτίμησιν καὶ σεβασμὸν, πρὸς ὅλους τοὺς ἀγωνισθέντας διὰ τὰ Ἑλληνικὰ Ἰδεώδη, ἀπὸ τῶν Γλωσσῶν μέχρι τῶν Μακεδονικῶν καὶ θεωρῶ τὸν ἀγῶνα σας, ἀγῶνα σεπτὸν καὶ πολυτιμότεον, φίλτατε μου Γιάννη Δακτύρη, τὸν ὅποιον ἐλπίζω νὰ δεῖξω, ἀφοῦ πρῶτον ὅμως, ἀναγκαστικῶς, σας ζετινῶξω τὸν σχολαστικισμόν, σας ζετιχίω τὸ βρακί τοῦ δασκαλισμοῦ καὶ σας μαστιγώσω ἀνηλεῶς, τὴν τριχωτὴν σας σπονδυλικήν. Καὶ τὸ προτάσω αὐτὸ διὰ νὰ εἰπῶ. — Μία σκωτική καὶ καθκριτική Κριτική ὅλων τῶν ἀγωνιστῶν (δηλαδὴ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν) τῶν ἑλλ. ἰδανικῶν, τοῦ ὁποίου συμβολίζει θαυμασία, ἡ εὐγενεστάτη καὶ ἱποτικωτάτη μορφή—τὸ γράφω μὲ συγκίνισιν— ἡ ἀσθμικίνουσα καὶ ἀγομυχούσα καὶ λογοβολούσα καὶ πυρχυλούσα, πατριωτικὴ καρδιά τοῦ Καζαζή, τοῦ ὁποίου ὅμως τὴν κεφαλὴν περιβάλλει—τὸ γράφω σοβαρότατα καὶ κυριολεκτικώτατα—ἓνας φωτιστέφανος, συγκινητικωτάτης Ἠλιθιότητος.

Καὶ δι' αὐτὴν τὴν πρωτίστην ἐθνικὴν ἐργασίαν, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ μία βαθυτάτη συνκίσθησις, τῶν λεγομένων μὲν ἀεροειδῶς καὶ νεφελοειδῶς, ἀλλ' οὐδέποτε πρᾶγματικῶς, καθηκόντων, ποῦ εὐρισκόμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκτελέσωμεν, πρὸς τοὺς παρελθόντας, οἱ ὅποιοι διελύθησαν καὶ πρὸς τοὺς μέλλοντας, οἱ ὅποιοι δὲν ἤρχισαν ἀκόμη νὰ φουτικῶνουν τὴν κοιλίαν τῶν μητέρων των, τῶν ἀληθῶς κολασσάτων ἀγῶνων, τοὺς ὁποίους ἔχομε νὰ ἀναλάβωμεν, διὰ νὰ κατορθώσουν μίαν ἡμέραν οἱ μακρυνοὶ μας ἀπόγονοι, νὰ σταθοῦν ὑπερήφανοι ἐνώπιον τοῦ κό-

σμου, με πάμφωτον τὸ πρόσωπον. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ ἡ βαθυτάτη αὐτὴ συναισθησις καὶ ἐξ αὐτῆς, χάριν τοῦ ἱεροῦ καὶ ὠραίου σκοποῦ, πρὸς τὸν ὅποιον θέλοντες καὶ μὴ θὰ βαδίσωμεν, ἔσον καὶ ἂν δὲν θέλωμεν, καὶ μόνον τὴν ὥραν χάνομεν μὴ ἀποφασίζοντες νὰ βαδίσωμεν στερεὰ, χάριν αὐτοῦ, θὰ ἔπρεπε νὰ λυθῇ ἡ γλῶσσα τοῦ καθενὸς καὶ νὰ λεχθοῦν τὰ πράγματα στρογγυλότατα.

Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα διὰ τὰ ὅποια, πιστεύω, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης, ὅτι εἶνε θεμελιώδη, ὑπάρχουν, βασιλεύουν, αἱ ἡλιθιότεραι καὶ σκοτηνότεραι ἰδέαι τοῦ κόσμου. Ἡ σοφιτέρα καὶ ἐρεθωδεστέρη βλακεία τοῦ κόσμου. Ὅλα αὐτὰ τὰ συνοψίζουν καὶ τὰ ἀποδεικνύουν οἱ Πάτριοι καὶ οἱ Ψυχάριοι. Ὅλοι αὐταὶ αἱ κούφιαί, αἱ ψόφιαί, αἱ ἀχυρένια ἰδέαι, πρέπει νὰ γίνουν τρίμματα καὶ νὰ δοθοῦν εἰς τὰ χέρια τῶν ὑψηλῶν κατόχων αὐτῶν, νὰ τὰς φάγουν μετὰ τὴν ἡσυχίαν των.

Κανεὶς δὲν ἐπρόσεξεν, διότι ὁ καιρὸς εἶνε ὠραῖος αἰωνίως ἐδῶ καὶ ὁ ἥλιος ἀγαπητότερος κάθε ἄλλου πράγματος, ὅτι ὅλοι οἱ μεγάλοι μας ἄνδρες, ἐψόφησαν πρὸ πολλοῦ, ἐπάνω εἰς τοὺς θρόνους ποῦ τοὺς ἐστήσαμεν καὶ συμβαίνει τὸ τραγικώτερον τῶν πραγμάτων, νὰ περιμένωμεν ζωὴν ἀπὸ ἀνθρώπους πρὸ πολλοῦ νεκροῦς. Μᾶς φαίνονται ζῶντες, διότι ἡ Σοφία των, δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ λυώσουν τοὺς διατηρεῖ ὡς ἁγίους Σπυρίδωνας, ἔχουν ἀγιάσει. Πραγματικῶς ὅμως δὲν ὑπάρχουν ἀνθρώποι, ὑπάρχουν: πρασινοσμένες ρεδιγκότες καὶ ζακέδες τῆς ὥρας.

Καὶ πρέπει, ἀφοῦ καθαρισθῇ ὁ ἀήρ, ἀπὸ τὴν νεκρὰν σοφίαν, νὰ πεταχθοῦν εἰς τὰ σαρίδια, ὅλαί αἱ ἀχρησταὶ ἰδέαι περὶ Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων. Ὅλοι αἱ μωραὶ ἰδέαι περὶ τοῦ χθὲς καὶ τοῦ σήμερον, ὅλαί αἱ μωραὶ ἰδέαι περὶ τοῦ αὔριον, ὅλαί αἱ στραβαὶ ἰδέαι, τοῦ κάθε ζητήματος, ὅπως διὰ τὸ τῆς γλώσσης. Καὶ ἀφοῦ ξεμπερδευθοῦν αἱ ἰδέαι καὶ καθαρισθῇ ὁ ὀρίζων, τότε νὰ ἀρχίσῃ μία Δημιουργικὴ Κριτικὴ, περισυλλέγουσα τὰ ὑλικά τὰ χρήσιμα καὶ τὰ στοιχεῖα, ὀδηγοῦσα αὐτὰ, βοηθοῦσα αὐτὰ καλλιεργοῦσα αὐτὰ, ἐτοιμάζουσα ἀνοίγουσα δρόμους, διὰ νὰ περιπατήσῃ ὅλα αὐταὶ αἱ μικραὶ ἰδέαι καὶ Τέχναι, αἱ ἀνεμικώταται ποῦ θὰ μείνουν· καὶ ἡ Κριτικὴ τότε θὰ λάβῃ τὴν θέσιν παραμάνας καὶ πρέπει νὰ εἶνε εὐτραφῆς, ὑγιής, γαλατοῦχος, παραμάνα σωστή, παραμάνα Ἀνδριώτισσα ἢ παραμάνα Κρητικιά.

Διὰ μίαν τοιαύτην ῥιζικὴν Κριτικὴν, θὰ ἦτο ἐθνοσωτήριο, ἐὰν οἱ Πάτριοι, ἀντὶ τῶν εὐκόλων «Πατρίων» τὰ ὅποια δύναται νὰ παίξῃ κάθε ὅμιλος παῖζοι «Γαιτανάκι» ἐὰν ἦσαν ἀληθῶς, Πάτριοι, προηγούμενοι καὶ ποδηγετοῦντες, καὶ δαδουχοῦντες καὶ σηματοφοροῦντες, θὰ ἔπρεπε . . . νὰ μᾶς ἀγοράσουν θρανία, θρανία πολλὰ, χιλιάδας θρανία, εἰς τὰ ὅποια νὰ καθήσωμεν ὅλοι, ἀνήλικοι, ἐνήλικοι καὶ παράλικοι, ὅπου πρῶτοι οἱ θέλοντες νὰ μᾶς ὀδηγήσουν, μετὰ μόνον ἐφόδια τὰς παλαιάς, καὶ τὰς νέας γραμματικὰς, «τὰ εὐαγγέλια» τὰ πρωτότυπα καὶ τὰ μεταφρασμένα — ὡς νὰ εἴμεθα ὀρθῆ χαμένων μουζίκων εἰς τὴν Σιβηρίαν, — πρῶτοι αὐτοὶ, νὰ καταθέσουν τὴν προβιὰν τῆς σοφίας των καὶ νὰ γδύσουν τὴν Καμήλαν των — διὰ νὰ μᾶς εἰποῦν παστρικά, ὅτι δὲν

ειξεύρουσ τῆ τοὺς γίνετῆ κῆ νᾶ παύσουσ τῆν ἠθοποιίκν κῆ νᾶ ἀρχήσωμεν ὅλοι, πρᾶγ-
ματικῶς, τιμίως, ζητοῦντες νᾶ φωτισθῶμεν, ἀλληλοβοηθούμενοι ὅλοι, δι' ὅλων τῶν
ὕλικῶν τᾶ ὁποῖᾶ ἕκᾶστος ἔχει κῆ ὁ καθεῖς ἔχει πολλᾶ—ζμύθητᾶ δὲ οἱ γέροι —
κῆ ἀρχίσωμεν νᾶ βλέπωμεν τί μᾶς γίνετῆ, συνάζοντες κῆ συνθέτοντες τᾶς ιδέᾶς
μᾶς, διᾶ τὸν Ἑλληνα, τῆν Ἑλλάδα κῆ τὸν Ἑλληνισμόν κῆ ἀρχίζοντες νᾶ μᾶν
θάνωμεν πῶς νᾶ κυττάζομεν τᾶ πρᾶγμᾶτᾶ, τᾶ τριγύρω μᾶς, τᾶ ὁποῖᾶ δὲν τᾶ κατα-
λαμβάνομεν, δὲν τᾶ καταλαμβάνομεν, δὲν τᾶ καταλαμβάνομεν. Κῆ ὅτᾶν δὲν
καταλαμβάνομεν, τᾶ τριγύρω μᾶς, τᾶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τῆν μύτην μᾶς, δὲν θᾶ
καταλάβωμεν ποτέ, οὔτε τᾶ ιδικά μᾶς, τᾶ χθές, τᾶ σῆμερον, τᾶ αὔριον ᾶς ἀφήσω-
μενδᾶ τᾶ ξένα! Διότι ὅτᾶν δὲν καταλαμβάνομεν, ὅτι εἴμεθατᾶ ξίλινα ἀνδρεί-
κελα τοῦ Ρωμηοῦ, κῆ ὅτι ἐλευθέρᾶ Ἑλλάς εἶνε τὸ θέᾶτρον τοῦ Σουρῆ κῆ ὅτι
δουλεύομεν ὅλοι διᾶ τὸν Σουρῆν κῆ ὅτι Σουρῆς ἐστῆ ὅλη ὅλη ἡ Ἑλλάς, εἶνε ἀδύ-
νατον νᾶ καταλάβωμεν τίποτε κῆ εἶνε ὀρισμένον, ὅτι μᾶς ἐσταμάτησε τὸ μυαλό.
Κῆ εἶνε κυρίως ἀδύνατον νᾶ: *ἐξυπνίσωμεν.*

Κῆ ἐπομένως ἀδύνατον νᾶ δημιουργήσωμεν ἀληθινᾶς Ἑθνικᾶς Ἰδέᾶς ἵνα δι'
αὐτῶν κῆ ἐξ αὐτῶν δημιουργήσωμεν Πρᾶγμᾶτᾶ: Ἀληθινὸν Ἑθνικὸν Πρᾶγματι-
κὸν Κόσμον.

Π. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

